

การมีส่วนร่วมในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา

PARTICIPATION IN EDUCATIONAL RESOURCE MANAGEMENT

พระมหานันทพงษ์ ญาณกวี (ศรีโยธา)¹ และ สุรินทร์ ภูสิงห์²

มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ^{1,2}

Phamaha Nanthapong Yanakawee (Sriyotha)¹ and Surin Phusing²

Chaiyaphum Rajabhat University^{1,2}

Corresponding Author, E-mail: acesriyotha@gmail.com

บทคัดย่อ

การจัดการศึกษาเพื่อให้ได้คุณภาพนั้นต้องอาศัยทรัพยากรทางการศึกษาที่สำคัญคือทรัพยากรด้านบุคคล ด้านการเงิน ด้านวัสดุอุปกรณ์และด้านการบริหารจัดการซึ่งผู้บริหารจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหาร จัดการทรัพยากรทางการศึกษาและสามารถบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายได้ทรัพยากรทางการศึกษาไม่ว่าจะเป็นคน เงิน วัสดุอุปกรณ์และการบริหารจัดการ ล้วนแล้วแต่มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียนทั้งสิ้น แต่การจะได้มาซึ่งทรัพยากรทางการศึกษาดังกล่าว จำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

ปัญหาของสถานศึกษาส่วนใหญ่ในปัจจุบัน พบว่า จำนวนห้องเรียนไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน ขาดห้องปฏิบัติการพิเศษต่างๆ ที่จำเป็นสำหรับการศึกษาค้นคว้า ขาดสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยสำหรับใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน พื้นที่ของโรงเรียนมีน้อย ไม่สามารถจัดกิจกรรมภาคปฏิบัติในการเรียนการสอนได้ ซึ่งส่งผลให้โรงเรียนมี สภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังประสบปัญหาทางด้านการบริหารงบประมาณ ไม่เพียงพอสำหรับการจัดซื้อ จัดหาครุภัณฑ์ ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ การปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนขาดทีมงานที่เข้มแข็งไม่เป็นเอกภาพ ขาดครูที่มีความรู้ความสามารถในวิชาเอกเฉพาะทาง และยังขาดการแก้ไขปัญหอย่างแท้จริง ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาที่เกิดจากการมี ทรัพยากรทางการศึกษาที่มีอยู่อย่างจำกัด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งมีหน้าที่

* ได้รับบทความ: 26 กรกฎาคม 2564; แก้ไขบทความ: 28 ตุลาคม 2564; ตอบรับตีพิมพ์: 5 พฤศจิกายน 2564

โดยตรงในการบริหารสถานศึกษาจึงต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ให้เข้ามามีบทบาทในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม; การบริหารทรัพยากรทางการศึกษา

Abstract

Education management to achieve quality of living An important educational resource is human resources. financial resources Materials and management resources that executives need to have an understanding of management. Manage educational resources and be able to manage them effectively and efficiently. Achieving objectives, educational resources such as people, money, materials and management are all essential to improving the quality of life of students. but to acquire such educational resources requires participation from all sectors.

Most problems of the educational institutions at present found that the number of classrooms was not enough for the number of students Lack of specialized laboratories necessary for research studies Lack of modern technology media for teaching and learning activities The area of the school is small. unable to organize practical activities in teaching which resulted in the school having The environment that is not conducive to learning also faces problems with budget management. Not enough for purchasing supply of equipment Land and buildings to develop effective education management The performance of personnel in schools lacks a strong team, is not united, lacks teachers with knowledge and skills in a specific field. and there is no real problem solving This is a problem that arises from having Limited educational resources Therefore, school administrators who are directly responsible for the administration of educational institutions require participation from all sectors. to play a role in educational resource management.

Keywords: Participation; Administration Educational Resources

บทนำ

การจัดการศึกษาที่รัฐให้ความสำคัญดังกล่าวข้างต้นจำเป็นต้องอาศัยทรัพยากรในรูปแบบต่าง ๆ เป็นปัจจัยสำคัญในการบริหารงานเพื่อให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 58 ให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณ การเงินและทรัพย์สินทั้งจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่นและต่างประเทศมาใช้ในการจัดการศึกษา มาตรา 59 ให้สถานศึกษาของรัฐเป็นนิติบุคคลมีอำนาจในการปกครองดูแลบำรุงรักษาใช้และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา ทั้งเป็นราชพัสดุตามกฎหมาย ว่าด้วยที่ราชพัสดุและที่เป็นทรัพย์สินอื่นรวมทั้งจัดหารายได้จากการบริการของสถานศึกษาและเก็บค่าธรรมเนียม การศึกษาที่ไม่ขัดแย้งกับนโยบายวัตถุประสงค์และภารกิจ สามารถจัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้นๆ ได้ตามระเบียบที่กระทรวงการคลังกำหนด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553 : 3 - 5) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง และยังเปิดโอกาสให้สถานศึกษาได้บริหารทรัพยากรทางการศึกษาได้ตามความเหมาะสม ซึ่งการจัดการศึกษาเพื่อให้ได้คุณภาพนั้นต้องอาศัยทรัพยากรทางการศึกษาที่สำคัญคือทรัพยากรด้านบุคคล ทรัพยากรด้านการเงิน ทรัพยากรที่เป็นวัสดุ อุปกรณ์และการบริหารจัดการซึ่งผู้บริหารจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาและสามารถบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายได้ทรัพยากรทางการศึกษาไม่ว่าจะเป็นคน เงิน วัสดุ และการบริหาร จัดการแล้วแต่มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนทั้งสิ้น แต่การจะได้มาซึ่ง ทรัพยากรทางการศึกษาดังกล่าว จำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน (ชัยชุมพล พิทักษ์, 2559 : 2)

การมีส่วนร่วม

1. ความหมายของการมีส่วนร่วม

จอมพงศ์ มงคลวนิช (2555 : 228) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึงการเปิดโอกาสให้บุคลากร มีความเชื่อมโยงใกล้ชิดกับการดำเนินกิจการและการตัดสินใจ ซึ่งก่อให้เกิดผลดีต่อการขับเคลื่อนองค์กร หรือเครือข่าย เพราะมีผลในทางจิตวิทยาเป็นอย่างยิ่งกล่าวคือผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมย่อมเกิดความภาคภูมิใจ ที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหาร ความคิดเห็นถูกรับฟังและนำไปปฏิบัติเพื่อการพัฒนา และที่สำคัญผู้ที่มีส่วนร่วมจะมีความรู้สึกเป็นเจ้าของโครงการหรือองค์การความรู้สึกเป็นเจ้าของจะเป็นพลังในการขับเคลื่อน องค์กรและหน่วยงานได้ดีที่สุด

2. รูปแบบการมีส่วนร่วม

โคเฮน และอัฟฮอฟ (Cohen & Uphoff, 1980) (อ้างถึงใน ทิพวรรณ สร้างตนเอง, 2558 : 14) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมโดยสามารถแบ่งออกเป็น 4 รูปแบบ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision-making) ซึ่งประกอบไปด้วย 3 ขั้นตอน คือ ริเริ่มตัดสินใจ ดำเนินการตัดสินใจ และตัดสินใจปฏิบัติการ

2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ (Implementation) ประกอบด้วย การสนับสนุนด้านทรัพยากร บริหารและการประสานขอความร่วมมือทางด้านวัตถุประสงค์ผลประโยชน์ทางสังคมหรือผลประโยชน์ส่วนบุคคล

3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefits) ในส่วนที่เกี่ยวกับผลประโยชน์ในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพแล้ว ยังต้องพิจารณาถึงการกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่มด้วย ผลประโยชน์ของโครงการรวมถึงผลประโยชน์ในทางบวก และผลที่เกิดในทางลบที่เป็นผลเสียของโครงการซึ่งจะเป็นประโยชน์และเป็นโทษต่อบุคคลและสังคมด้วย

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) เกี่ยวกับการควบคุมและการตรวจสอบการดำเนินงานทั้งหมดและเป็นการแสดงถึงการปรับตัวในการมีส่วนร่วมต่อไป

3. ความสำคัญของการมีส่วนร่วม

ธรรมรส โชติกุญชร (2545) (อ้างถึงใน อรรถนพ มูลเดช, 2559 : 28) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมมีความสำคัญดังนี้

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วม จะช่วยให้ผู้บริหารและหน่วยงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเชิงคาดหวังว่า

- 1.1 เพิ่มคุณภาพการตัดสินใจทางการบริหารให้ดีขึ้น
- 1.2 เพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของบุคคลให้ดีขึ้น
- 1.3 เพิ่มขวัญและความพอใจในการทำงานแก่บุคลากรดีขึ้น
- 1.4 ช่วยให้องค์กรตอบสนองต่อความต้องการของสภาพแวดล้อมได้ดีขึ้น

2. การบริหารแบบมีส่วนร่วมช่วยในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานขององค์การ โดยการปฏิบัติงานและขวัญของแต่ละคน

3. การบริหารแบบมีส่วนร่วม สนองความต้องการทางจิตใจ ตามทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ (Maslow) และเฮิร์ซเบิร์ก (Herzberg) เพราะการตอบสนองโดยวิธีการต่าง ๆ นั้นยังขาดการตอบสนองการมีส่วนร่วมซึ่งเป็นสิ่งจูงใจที่แท้จริง ดังนั้นโอกาสการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจถือเป็นการตอบสนองความต้องการความสมหวังความเชื่อถือตนเองอันเป็นความต้องการสูงสุดของมนุษย์ได้

4. การบริหารโดยมีส่วนร่วม สามารถคลี่คลายข้อขัดแย้งระหว่างความต้องการของแต่ละบุคคลและความคาดหวังขององค์การ เพราะการให้โอกาสแก่บุคคลในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของ

องค์การพวกเขาจะสามารถควบคุมการทำงานของพวกเขາเองได้ในการที่จะใช้ ความสามารถและสร้างความสำเร็จได้

ทรัพยากรทางการศึกษา

1. ความหมายของทรัพยากรทางการศึกษา

ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2557 : 6) ได้ให้ความหมายของ ทรัพยากรทางการศึกษาไว้ 2 แนวทาง คือ ความหมายที่แคบ ทรัพยากรทางการศึกษา หมายถึง ปัจจัยนำเข้าที่นำไปใช้เพื่อการ จัดการศึกษาทุกระดับ ทุกประเภทภายในสังคม ปัจจัยนำเข้าส่วนใหญ่จะเป็นรูปของเงิน งบประมาณทั้งรายจ่ายเกี่ยวกับการปฏิบัติงานประจำเช่น เงินเดือนและค่าตอบแทน ค่าใช้จ่ายวัสดุอุปกรณ์และการลงทุน ความหมายที่กว้างของทรัพยากรทางการศึกษา หมายถึง ปัจจัยนำเข้าและ ปัจจัยกระบวนการจัดการในการแปรเปลี่ยนปัจจัยนำเข้านั้นให้บังเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลความสามารถในการระดมสรรพกำลังในสังคมเข้ามา สนับสนุนส่งเสริมเกื้อหนุนการศึกษา ในรูปแบบต่างๆ การสละเวลามาให้ทางราชการของบุคคลในสังคม ซึ่งไม่ใช่ครูประจำ นอกจากนี้ทรัพยากรทางการศึกษายังหมายถึง ทรัพยากรมนุษย์ที่เกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อม กับการให้บริการทางการศึกษา ตลอดจนสื่ออุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น โทรศัพท์ดาวเทียม อินเทอร์เน็ต ซึ่งสามารถนำมาใช้เพื่อประโยชน์การศึกษา

2. รูปแบบทรัพยากรทางการศึกษา

วิญญู ภาส สว่างใจ (2558 : 130) สรุปได้ว่า ทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาประกอบด้วย 1) ด้านบุคลากร (Man) 2) ด้านงบประมาณ (Money) และ 3) ด้านวัสดุอุปกรณ์ (Material) 4) ด้านการบริหารจัดการ (management)

3. ความสำคัญของทรัพยากรทางการศึกษา

ปรีชา คัมภีร์ปรกรณ์ (2556 : 6-7) ได้กล่าวว่าความสำคัญของ ทรัพยากรทางการศึกษาไว้ดังนี้

1. ด้านปริมาณ สำหรับปริมาณของทรัพยากร มีผลต่อการดำเนินกิจกรรม ดังนี้

1.1 ประสิทธิภาพของกิจกรรม ถ้าหากทรัพยากรมีเพียงพอต่อการดำเนินกิจกรรมขององค์กรจะดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตรงข้ามถ้าหากปริมาณของทรัพยากรไม่มีเพียงพอต่อการดำเนินงานจะไม่มีประสิทธิภาพ

1.2 ประสิทธิภาพของกิจกรรม ถ้าหากปริมาณของทรัพยากรมีไม่เพียงพอ การดำเนินงานกิจกรรมก็อาจไม่บรรลุเป้าหมายได้ถ้าหากการดำเนินกิจกรรมเหมือนการวิ่งของรถยนต์ ซึ่งต้องใช้น้ำมัน หากน้ำมันมีไม่เพียงพอรถยนต์ก็ไม่สามารถวิ่งถึงจุดหมายได้ ฉะนั้นการดำเนินของกิจกรรมขององค์กรก็เช่นนั้นถ้าหากขาดทรัพยากรหรือทรัพยากรไม่เพียงพอแล้วการดำเนินกิจกรรมให้บรรลุหรือสำเร็จภายในเวลาที่จำกัด

1.3 การเลือกกิจกรรมที่จะปฏิบัติ ปริมาณจะเป็นตัวกำหนดในการเลือก กิจกรรมที่เหมาะสมในการดำเนินกิจกรรมตามความเป็นจริงนั้น กิจกรรมจะเป็นตัวกำหนดทรัพยากรแต่ในบางกรณี ทรัพยากรจะเป็นตัวกำหนดกิจกรรม เนื่องจากข้อจำกัดของทรัพยากรและความจำเป็นที่จะต้องดำเนินกิจกรรมให้บรรลุหรือสำเร็จภายในเวลาที่จำกัด

2. ด้านคุณภาพ คุณภาพของทรัพยากรมีผลต่อการดำเนินกิจกรรมขององค์การ มีนัยคล้ายคลึงกับปริมาณของทรัพยากรดังที่กล่าวมาแล้วคือ

2.1 ประสิทธิภาพของกิจกรรม คุณภาพของทรัพยากรจะมีผลต่อประสิทธิภาพของกิจกรรมค่อนข้างสูงในบางครั้งแม้ว่า ทรัพยากรจะมีจำนวนมากแต่ถ้าหากเป็นทรัพยากรที่ปราศจากคุณภาพ การดำเนินกิจกรรมก็ปราศจากประสิทธิภาพได้เช่น ในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน ถ้าหากโรงเรียนมีครูที่มีความรู้ความสามารถสูงการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนนั้นก็บรรลุเป้าหมาย คือ ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนสูง

2.2 ประสิทธิภาพของกิจกรรม ประสิทธิภาพของกิจกรรมหรือประสิทธิภาพขององค์การ มีความสัมพันธ์ค่อนข้างสูงกับคุณภาพของทรัพยากร ถ้าหากการดำเนินกิจกรรมใดทรัพยากรมีคุณภาพไม่ดีประสิทธิภาพอาจจะไม่มีแต่จะค่อนข้างต่ำกว่า การมีทรัพยากรที่มีคุณภาพสูง

2.3 คุณภาพของกิจกรรม คุณภาพของกิจกรรมมีความสัมพันธ์เป็นอย่างมากกับคุณภาพของทรัพยากร ถ้าหากการดำเนินกิจกรรมใดได้ทรัพยากรที่มีคุณภาพสูง คุณภาพของกิจกรรมก็จะดีไปด้วยจากตัวอย่างการจัดการเรียนการสอน หากผู้สอนซึ่งเป็นทรัพยากรบุคคลที่มี คุณวุฒิประสบการณ์สูง ก็จะทำให้ผู้สอนสามารถคิดหาวิธีการสอนที่ดีที่เหมาะสมกับผู้เรียน อันจะทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จสูงไปด้วย

ดังนั้นการระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณ การเงินและทรัพย์สิน ทั้งจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชนโดยรอบ สถานศึกษามาใช้ในการจัดการศึกษาจึงจำเป็นอย่างยิ่งซึ่งจะสำเร็จลงได้ก็ด้วยการใช้วิธีการบริหาร ทรัพยากรเพื่อการศึกษาโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริจาคทรัพย์สินและทรัพยากร อันให้แก่สถานศึกษาตามความเหมาะสมและความจำเป็น ทั้งนี้ให้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริม และให้แรงจูงใจในการระดมทรัพยากรดังกล่าวโดยการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ย่อมส่งผลให้สถานศึกษาพัฒนาได้ในทุกด้าน

การบริหารสถานศึกษาปัจจุบันนั้น มีโครงสร้างและรูปแบบการบริหารเฉพาะของแต่ละโรงเรียนที่แตกต่างกันออกไป อาจเป็นเพราะว่าข้อจำกัดด้านขนาดหรือด้านบุคลากรขององค์กรที่ปฏิบัติหน้าที่ โครงสร้างการบริหารจึงมีความสำคัญในการดำเนินงานจัดการศึกษาโรงเรียนนั้น ๆ ซึ่งหากโรงเรียนใดมีโครงสร้างที่ชัดเจนสามารถช่วยลดปัญหาอุปสรรคในการทำงานลงไปได้ เนื่องจากการทำงานต้องอาศัยบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ เพื่อแต่งตั้งมอบหมายที่สอดคล้องกับความถนัดของบุคคล

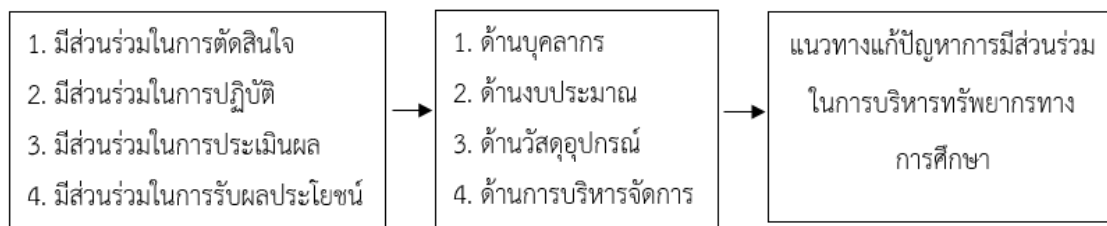
การมีสายงานของการทำงานตั้งแต่ผู้บังคับบัญชาลงไปถึงผู้ปฏิบัติงานที่ชัดเจนย่อมส่งผลให้การบริหารงานในสถานศึกษาประสบความสำเร็จบรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษาได้

สรุป

จากความสำคัญและปัญหาของการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาดังกล่าวผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพปัญหา และแนวทางแก้ปัญหามีส่วนร่วม ในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา โดยหวังว่าข้อมูลสารสนเทศที่ได้จะเป็นแนวทางในการแก้ปัญหามีส่วนร่วมในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาอันจะส่งผลต่อคุณภาพของการศึกษาที่ดีต่อไป

องค์ความรู้ใหม่

ผลจากการศึกษาครั้งนี้ได้แนวทางแก้ปัญหามีส่วนร่วมในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาที่ประกอบด้วย 1. มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2. มีส่วนร่วมในการปฏิบัติ 3. มีส่วนร่วมในการประเมินผล และ 4. มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ของการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา ประกอบด้วย 1) บุคลากร 2) งบประมาณ 3) วัสดุอุปกรณ์ และ 4) การบริหารจัดการ เพื่อประโยชน์ในการบริหารสถานศึกษา ซึ่งจากลักษณะดังกล่าวนี้ จะนำไปสู่การบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเป็นสังคมแห่งการร่วมมือ เป็นฐานในการพัฒนาการศึกษาตามกรอบ ดังนี้

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม 2553). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2555). การบริหารองค์การและบุคลากรทางการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยชุมพล พิทักษ์. (2559). รูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน สังกัดกองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค 4. ใน ดุษฎีนิพนธ์ ปรัชญา ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. (2557). ระบบการบริหารจัดการเพื่อการจัดสรรทรัพยากรสำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎมนตรี.
- ทิพวรรณ สร้างตนเอง. (2558). แนวทางการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ปรีชา คัมภีรปกรณ. (2556). ประมวลชุดวิชาการบริหารทรัพยากรศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 8). นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช.
- วิษณุภาส สว่างใจ. (2558). การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาในเขตอำเภอปลาปาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1. วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม, 5(2), 128-136.
- อรณพ มุลเดช. (2559). แนวทางการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาโรงเรียนในอำเภอแม่วงก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.